

ցրենմ քէ ինչպէս բարեւեր եւ ազնիւ կրթութիւն առած տղայ մը իւր բաղդը կարող է շինել : Օրինակը առելի համոզիչ է քան զամենայն յորդոր :

Անցեալ օրը ճաշի հրաւիրուած էի բարեկամի մը տունը. կարգէ դուրս գուարրութեան օր էր այն իմ բարեկամացս : Փառաւոր հացիկերոյ, ազնիւ համադամներ, արեւմտեան ու նաեւ քանի մը տեսակ արեւելեան խորտիկներ, կուգային կերբային. սեղանին վրայ՝ Գաղղիոյ, Սպանիոյ եւ Մաճաթի զիններուն ամէն տեսակը կփայլէին : Միայն մեր հոյեան Հայու զինն էր որ կպակսէր, բայց անոր տեղը դրացի հայամշակ Կախէրը՝ բառական կրօներ ինծի պէս պանդուխտ Հայու մը համար : Ո՞վ էր այն հանդիսին դիպագնը . — Մեր բարեկամին որդին Էտմոն Պ որ Սենթ-Պարալ դպրոցին բարձրագոյն դասու աշակերտն է. սա այն օրը հարիւր հազար ֆրանք ժառանգութիւն առեր էր, բայց ոչ հօրմէն, ոչ հօրեղբորէն, ոչ մերձաւոր կամ հեռաւոր ազգականներէն, հապա այնպիսի անձէ մը որ Գաղղիա եւս չէր, այլ շատ հեռու . . . Տանիմարքա, մանաւանդ քէ անկից ալ շատ առելի հեռու, կուգեմ ըսել, անդի՛ն աշխարհէն : Նայեցէք քէ ինչ կերպով մեր բարեկիրք պատանին այս փառաւոր ժառանգութեանն արժանի եղաւ :

Անցեալ տարի կիրակի օր մը մեր բարեկամին ընտանիքը Պուա-տը-Պուլօններ կերբան զրօսանքի, եւ Էտմոնին կրտսն որ ինքն ալ հոն գալ : Պուա-տը-Պուլօններ զիտէք որ մեծ է եւ մանաւանդ լի շրջագայող բազմութեամբ իկիրակի, որով Էտմոն երկար ատեն վնտռելէն ետեւ երբ չկընար գտնել իւր ընտանիքը, իրիկունն ալ վրայ կհասնի, միտքը կդնէ որ ետ դառնայ իՓարիզ : Հոս կվագէ հոն կըվագէ որ կառք մը կարենայ գտնել, վերջապէս երբ յուսահատած չէր զիտէր քէ այնքան ճամբան ոտքով ինչպէս ընէ, հեռուանց կառք մը աչքին կերեւայ որ դեռ Փարիզէն նոր կուգայ եղեր՝ ուշ մնացած ճամբորդ մը քաղաք դարձրեկու յուսով : Կվագէ Էտմոն ու անպատմելի ուրախութեամբ կառքին մեջ կցատքէ. բայց ձին յոգնած, ծարւած

լինելով՝ հարկ կլինի որ քիչ մը կանգ առնու, մինչեւ կառավարը խմցրէ ու վրան ջուր զարնէ : Եւ անա անդիւն ձերուկի մը խղզուկ ձայնը կլսուի . « Կառավար, կառավար » : — Պարոն, շատ ուշ է, բռնուած եմ, կպատասխանէ կառավարը, կերկեր ձայնով մը — « Ա՛խ, ինչ դժբաղդութիւն . . . Մտքը կոխեց . . . ես ալ այսպէս ուժէ ընկած . . . Տէր Աստուած, այժմ ինչպէս այս անգին ճամբան ոտքով պիտի ընեմ . . . » Կնեճէ ձերուկը : Պատանին զրլուխը կդարձրէ, ու տեսնելով ձերուկին ազնուական կերպը, կառքէն կցատքէ, « Տէր իմ, կրտէ, հրամեցէք, կաղաչեմ, երկուքիս ալ տեղ կայ այս կառքին մեջ, երէ կրնդունիք » : Շնորհակալ կլինի ձերուկը ու ճամբայ կնցնեն դեպի Փարիզ : Ծերուկը կհարցընէ պատանուն ի՞նչ լինելը, որոնք որդին լինելը, ո՞ր բնակիլը, բայց կծածկէ իւր ի՞նչ լինելը : Մեծ ծառափողոցն (Պուլվար) որ կհասնին, օտարականը կուգէ իջնել, եւ երբ պատանուն ձեռքը սեղմելով շնորհակալութիւններ կկրկնէր, « Զարմեր տէր իմ, չարմեր, կպատասխանէ պատանին. սպարօքս էր կատարածս : Տարակոյս չունիմ որ ինչ որ ես ձեզ ըրի, ձեր որդին եւս զնոյն կընէր իմ հօրս » : Կանցնի վրան չորս հինգ ամիս, եւ անա օր մը մեր բարեկամը Փարիզու երեսկի նօտարէ մը հրաւեր կընդունի հարկաւոր գործոյ մը համար, եւ ինչ մեծ կլինի զարմանքը երբ նօտարը կպատնէ իրեն քէ Քոփէնհակէն (Տանիմարքայի մայրաքաղաքէն) իւր պաշտօնակից Ի . . . նօտարը իրեն կիմացընէ քէ Պարոն Էտմոն Պ . . . կը ժառանգէ հարիւր հազար ֆրանք այն ձեր պարունէն՝ զոր օր մը, կէս ժամ մը, հօր պէս պատուեց եւ իւր կառքին մեջ հիւրընկալեց :

— Թող լսեն մեր պատանիք. բարերարութիւնը ոչ երբէք կկորսուի : Թող լսեն նաեւ մեր Հայազգի ծնողք որ իրենց որդուցը դաստիարակութեանն համար քրաժ ծախքերնին փութը չէրբար : Կրթութիւնը՝ ոչ միայն հաց կերէ, այլ եւ կէս ժամուան մեջ՝ ՀԱՐԻԻՐ ՀԱՂԱՐ ՖՐԱՆՔ :

Հ Բ Ա Հ Ա Տ .

Պ Ա Տ Մ Ա Կ Ա Ն Հ Ա Ն Ե Լ Ո Ի Կ .

Դ .

Միականի էր յոյն քաջաց երգիչ մը ,

Միականի՝ Հռովմայ ուժին ջախիչ մը ,

Աշխարհակալ մի մեծ հընդոյն Ասիոյ

Որդի կըսուի միականի հօր միոյ :

Եթէ սոցա պատմութիւններ լաւ գիտես ,

Կըսեմ թէ հին պատմութեան քաջ հըմուտ ես :